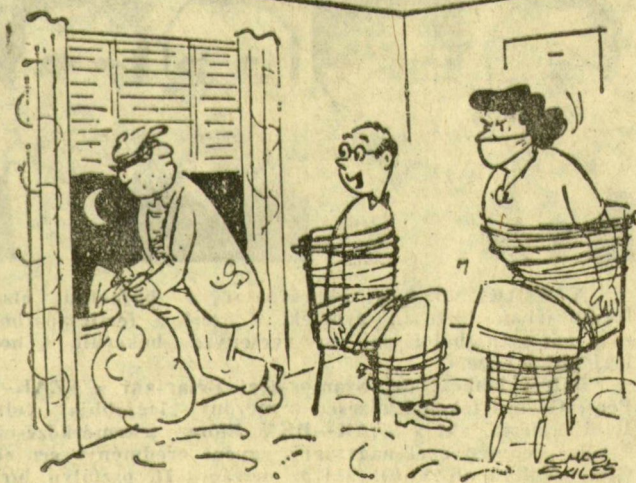

— Köszönöm szépen...

Új könyvek

A budai vár és a debreceni csata

Alapos hadtörténeti munka kerül az olvasó kezébe. Dr. Ölvédi Ignác tanulmánya. *A budai vár és a debreceni csata* címmel felszabadulásunk negyedszázados jubileumán adatok hitelességével tárja fel a második világháború magyarországi epizódjainak politikai és stratégiai hátterét. A debreceni csata a manőverezés legsajátosabb formáival az országban lezajlott hadműveletek egyik döntő páncélos összecsapása volt. Debrecen elfoglalásával, a 6. német hadsereg főerőinek szétverésével, a Tiszántúl felszabadításának döntő szakasza zárult le. Meghiúsult a németek terve, hogy Kéket-Magyarországon és Észak-Erdélyben feltartsák a Vörös Hadsereget — ugyanakkor a debreceni csata újabb, immáron végső, halaszthatatlan lehetőséget adott Horthyéknek, szakítsanak a „szövetségi hűség” kiáltás-talan politikájával, támadják meg a fasiszta Németországot.

Csak hogy Horthy éppen ezt kerülte kerülte. Bár a náci háború csődjét tisztán látta, s meghiúsultak kísérletei az angolszász különbségekkel is (egyszerűen mert a tárgyalásokban a szovjet fél dominált), mégis érthetetlen ellenszenvvel viseltetett a „bolsevizmus iránt”. Reménytelen helyzet elű állítva országát, katonaságát. Apolitikus taktikája kettős bajt hozott: a szovjet hadvezetés a fegyverszüneti feltételek megszegését regisztrálta, a németek pedig szervezett puccsal, a nyilasok Panzerfaust akciójával számolták fel a gyors-józan kiugrás realitását.

Dr. Ölvédi Ignác könyve eddig javarészt ismeretlen hazai, szovjet és német levéltári anyag felhasználásával történelem, de a laikus érdeklődőnek is izgalmas olvasmány. (Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1970.)

N. L.

Banditák nyomában

Vlagyimir Zazubrin, a könyv szerzője, annak idején a Vörös Lovász szerkesztője volt. Ezt a lapot a Kolcsak ellen küzdő 5. Vörös Hadsereg adta ki. Tábori nyomdában készült, s a szerkesztő, aki együtt vonult a gyorsan mozgó hadsereggel, nemcsak a lapot csinálta, hanem *naplójegyzeteket* is írt. A jegyzetből könyv lett, a *Banditák nyomában*, amely először az októberi forradalom negyedik évfordulójára jelent meg és most kerül először a magyar olvasó kezébe.

„Félelmetes, háborzongató írás” — mondta Zazubrin könyvéről Lenin. Valóban *kegyetlen világ* tárul fel a könyv lapjain. A győzelmesen előrenyomuló Vörös Hadsereg elől menekülő Kolcsakbanda végső kétségbeesésben kíméletlenül rombol és pusztít, falvakat gyújt fel, tömegesen végzi ki a kommunistákat és a parasztokat, nökkkel erőszakoskodik, mint valami esztét veszített csöcselék. Zazubrin könyve, mely anyagában dokumentum, formájában regény, hitelesen állítja az olvasó elé ezeket az eseményeket, a bennük részt vevő embereket és a rablóbandával szemben álló vöröskatonákat.

Ennek a könyvnek annak idején rendkívül nagy szerepe volt a szovjet irodalom születésében. A szovjet irodalom természetesen nem Zazubrin könyvéből nőtt ki, de azért nagy hatása kimu-

Mélyseges fájdalommal tudatom, hogy drága jó szeretett férjem, dr. TIMÁR SÁNDOR ny. állami közegészségügyi felügyelő hosszú szenvedés után, 72 éves korában március 2-án elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatásának időpontját közlöm. Özv. dr. Timár Sándorné, Bécsi krt. 31.

Mélyseges fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett édesanyja és nagymama, özv. GÉNES ILLESNÉ Nórádi Etel, életének 74. évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése március 5-én 13 órakor lesz az Alsóvárosi temető kápolnájából. Gyálart, Kossuth u. 11. A gyászoló család, Rengei u. 19. T. 102

A Délmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat Központi igazgatósága és Üzletigazgatósága mély megrendüléssel tudatja, hogy munkatársuk, VARGA LAJOS művezető február 28-án elhunyt. Földi maradványait március 5-én 13 órakor a Dugonics-temetőben helyezték örök nyugalomra. DEMÁSZ Vezetősége.

A bánatomban, gyászomban osztozó rokonoknak, ismerősöknek, az Alföldi Üzemi Végelátó Vállalat vezetőségének és dolgozóinak ezúton fejezem ki hűlmat drága férjem, SZ. NAGY IMRE elhunyt alkalmából kifejezett részvétéért, a temetésen való megjelenésükért, virágalkért. A gyászoló feleség, Veresás u. 4. T. 74

A festő álma

Osszabolcsban, Árpád-kori dombon épült körkörös Orosz festettem, azaz, hogy már bent ültem a tanítónál és lapozgattam a monográfiában, amit évek alatt készített és ami talán azóta meg is jelent. Egyszer csak felriadok. Kínhatagytam a kazlaknál mappámat. Átvaisten. Úthetem a nyomát. Felugrottam.

— Ki lopna képet? — nyugtattak meg. Kirohantam, le a kazlakhoz, sokáig nem találtam a hetven nagy-kazlaknál, melyiknél leskelődtem, firkáltam hajnalban a szorgos legényeket nézve.

Persze — nem lopta el senki. Azóta is eszembe jut ez — kicsit lehangolódtam, vagy mi. Nem érték a paraszt szemében, számára nincs funkciója a képnek — kivéve a staffirungba járó és ágy fölé akasztható égi áldás — Mária a galambokkal. Örzi a tisztességet. A képnek külső és belső funkciója van. De egy kazlakról? Ezt csinálják ezer éve — ugyan minek ezt lefesteni. Kész időpocsékolás. Csak olyan csinálja, akinek napidíja van vagy bolond ember. Sainos nincs napidíjam, s ami a bolondságot illeti — egy kis bolondság nélkül nem is lehet. Belül elszánásnak, reménynek, néha küldetésnek nevezem, amikor már nagyon nagy szükségem van rá. Hogy tovább kitartsak. Ott volt a mappa, kétheti vázlattal.

Vasúton is elhagytam két képet Balatonról jövet. Tele voltam csomaggal. Már indultam a sűrűben csepkedve — ekkor harsányan üvöltött felem a kocsiablakból egy utas. — Halló, ember, itt felejtett valamit! Ledobta a két képet. Nem kellett senkinek ott bent. Ekkor azt gondoltam — becsületes emberek. Ott-hon vettem észre — hiányzik egyik aktatáskám — benne hordtam a kalapácsot, két jó fogót, szögeket, vést, enyvét. Hát ezt megfűjták ott bent a becsületes emberek. Mert ezek számukra értékek. Használhatók. Míg a kép?

Rájöttem, hogy csak attól lopnak képet, akit nagyra tartanak. Ahol üzletet lehet csinálni a képpel. Azt hittem, úgy távozom a kies világból, hogy ezt nem érem meg. Hát megértem. Loptak tőlem.

Nem csendéletet, tájat, valami kellemes szelíd képet — gyótródé-simből loptak el egy lapot. „Isten fia!” volt a neve. Egy sorozat tagja. A lapon egymásra szövődnek a valóság jelei, kövek, csontok, sejtek, próféták, a vallásalapítók és fent madarak és szögöld az egész — bolygók látszanak lent és fent. Az ember egy korszakában a vallás útján próbálta megfejtetni a világot és önmagát. Sokat dolgoztam rajta, pedig kisméretű a kép. Aki látta a múlt évben a Képtárban kiállításomat — ezt is láthatta. A katalóguson is rajta van. Ezt lopták el a bajai kiállításomon a múzeum faláról.

Nagyon megtisztelő ez a lopás, most már látom, de mégse örülök.

Hiába vigasztal — nem tudott ellenállni — pénze nem volt, ellopta. Nézem a hivatalos értesítést. Mindenképpen kuriózum. Sokféle értesítést kaptam már, egyházi adó miatt idézést, katonai behívót, kórházi halálértesítést, fel se tudnám sorolni a barna és fekete színű értesítéseket — de ez a pár sor a legrosszabb. Nem akartam eladni a képet. A kép sorozat tagja — szerettem volna másutt is bemutatni. Most már nem lehet. Nem tudom, hol van. Lehet, hogy összegyűrte az illető és eldobta.

Most már biztosan tudom — csak a halott festőknek nem fáj, ha ellopják képüket. Csak egy kérés van az illetőhöz — ne dobja el. Hajlandó vagyok érte olyan képet adni, amit kiválaszt. Igérem, hogy lehet velem beszélni — és senki sem tudja meg sohasem. Az ne zavarja, hogy a múzeum és én feljelentettem Önt. Ismeretlen tettest. Jöjjön, a nevét se mondja meg. De Ön hallgat. A rendőrség tanácstalan. Ön otthon bezárja az ajtókat, ablakokat és egyedül nézegeti. Mi értelme van ennek? Annyira bízik bennem, hogy rövidesen világhírű leszek? Kétféle. Akkor miért? Valóban megígérték Önt? Nem tud szabadulni tőlem, a képtől? Egész lelke benne van, vigaszt és értelmet talált benne?

Azt hiszem. Ön mégis csak csirkefogó. Az üveget is elvitte.

Vincze András

r ö v i d e n

Új műtrágyagyártó üzem

— Szövetkezeti üvegezők. A szövetkezetek, mint gyorsabb, rugalmasabb szervezetek sok területen hasznosíthatják mozgékonyaságukat. A Szegei Üveges Ktsz például az építőiparnak nyújt mind hatékonyabb segítséget. Talvány már sok új épület üvegezését végezték el. Vállalkoztak olyan munkákra is, mint a termelőszövetkezeti melegeházak üvegezése. Tevékenységüknek híre ment más városokba, így Baján is végeztek már épületüvegezési munkálatokat.

— Balatonfüreden csaknem egymillió forintot költenek a gyógytér rendezésére és a park felújítására. A családi termelőszövetkezet parképítő brigádja már megkezdte a munkát a gyógytérben és a hozzácsatlakozó több mint kétszáz ezer négyzetméteres parkban. Növelik a rózsáit, valamint a pázsit területét, szebbé teszik a sétányokat és felújítják a parkvilágító berendezését is.

— Tévé a cigányiskolának. 11 takarékszövetkezet ajánlataként tegnap délelőtt televíziót adott át a dorozsmai takarékszövetkezet vezetője a tanulók lelkes műsora kíséretében a dorozsmai cigányiskolának.

— Nívódíj. A Zeneműkiadó tavaly májusban jelentette meg Kardos Pál, a Szegei Tanárképző Főiskola docense Körushangversenyt — körushangversenyt c. könyvét. A kiadó mostani döntése szerint ezt a munkát nívódíjjal jutalmazta.

Átadták a gyártás irányítását a holland és belga mérnökök a Péti Nitrogénművek szakembereinek az új karbamid üzemben. A holland Stami Carbon cég eljárása alapján, belga berendezésekkel létrehozott új üzem a kétmillió forintot nagybővítés egyik legfontosabb része. Naponta 300 tonna 46 százalékos hatóanyag tartalmú karbamidot gyártanak itt. A sikeres próbagyártást követően az üzem már teljes kapacitással működik. A jó minőségű, nem tapadó szemcsés műtrágyát folyamatosan szállítják a felhasználó mezőgazdasági üzemeknek.

— Laboratóriumi készülékek. műszereket és üvegezőtechnikai eszközöket állít ki a Magyar Tudományos Akadémia kutatói eszközöket kivitelező vállalatja Szegei. A József Attila Tudományegyetem természettudományi karának Aradi vértanúk tere levő épületében. A háromnapos kiállítás hivatalos megnyitója ma, szerdán délelőtt 10 órakor lesz.

— FAO-tanfolyam. Nemzetközi hírű a Szarvason működő Tessedik Sámuel Felsőfokú Mezőgazdasági Öntözési Technikum. Hazánkban csak itt képeznek öntözési szakembereket. Rövidesen a FAO keretében angol nyelvterületről jönnek mezőgazdasági szakemberek három hónapos tanfolyamra.

— A belvíz ellenére. A tiszasszögleti Búzakalász Tszben évről évre „visszatér a belvíz”. Ennek ellenére tavaly is szép sikereket ért el. Őszi árpából például 17,3 mázsát, lucernából 32,7 mázsát takarítottak be holdanként. Az egy dolgozó tagra jutó részesedés 26 ezer 603 forint, emelkedett.

— Új üdülőház. Tavaly kezdték el építeni és még ebben az évben elkészül eljárása alapján, belga berendezésekkel létrehozott új üzem a kétmillió forintot nagybővítés egyik legfontosabb része. Naponta 300 tonna 46 százalékos hatóanyag tartalmú karbamidot gyártanak itt. A sikeres próbagyártást követően az üzem már teljes kapacitással működik. A jó minőségű, nem tapadó szemcsés műtrágyát folyamatosan szállítják a felhasználó mezőgazdasági üzemeknek.

— Ijedelem a bankban. Egy 42 éves férfi az egyik chicagói bank alelnökehez bekopogtatott és sürgős kölcsönként egymillió dollárt kért. Amikor kérését megtárgyalták, azzal fenyegetőzött, hogy az aktatáskájában levő bombával felrobbantja a pénzügyi intézményt. A bankalelnök észrevétlenül megnyomta a vészcsengőt, mire szobájában rendőrök jelentek meg, de azok sem merték a robbantással fenyegetőző férfit hinni. Az öntevékeny kölcsönkérő három órán keresztül tartotta sakkban a rendőröket aktatáskájával, amelyről végül kiderült, hogy mindössze egy összehajtogatott rádióantennát tartalmaz.

— Megkerült a holdpor. Megkerült a Los Angelesben kiállított holdpor. Egy ismeretlen telefonáló közölte a rendőrséggel, hogy a holdport egy bizonyos postaládában megtalálhatják.

— Johnson betegsége. Orvosi közlés szerint Johnson volt amerikai elnök, akit ismertetlen telefonáló közölte a rendőrséggel, hogy a holdport egy bizonyos postaládában megtalálhatják.

A csokolózás rekordja

A hétforl percen és 40 másodpercen keresztül megállás nélkül csokolózott, egy másodpercig tartó csokolózást. A maga mögött hagyta 18 másik párt. A verseny szabályok szigorúak voltak: a 20 éves egyetemisták pároknak állva kellett versenyez-

nük és a feladat egy pillanatra sem távolodhatott a pártól. Egy pár már három perc után feladta a versenyt, mert a fiú erős állfájdalmáról panaszkodott.

SZERDA,
1970. MÁRCIUS 4.

DÉLMAGYARORSZAG 7